

kungen über die Bedeutung des Römischen Rechts für das moderne Recht. Különlenyomat a *Bonfanti* olasz jogtörténetés tiszteletére kiadott emlékkönyvből, Pavia, 1930. Ezek a bevezető megjegyzések teszik ki a mű túlnyomó részét. (1. §. 625—679. 11.), s részben szintén a tárgyhoz nem tartozó, de önmagukban fölötte érdekes és értékes történeti és irodalmi exkurziókban gazdagok. A 2. §. foglalkozik aztán a *lex Cornelia* ama fikciójával, amelynél fogva az ellenség hadifogságába került és abban meghalt római polgárt úgy kell tekinteni, mintha fogságba esésének pillanatában meghalt volna, amivel jelesül kizáródnak a *capitis deminutio maxima* jogkövetkezményei s ezzel orvoslódnak a szigorú *ius civile* merevsége folytán előállott méltánytalanságok. Ez az összefüggés ad alkalmat a Szerzőnek arra, hogy jelesül a *summum jus summa injuria* közmondás eredetével és a különböző jogrendszerekben érvényesülésével foglalkozzék.

M. A.

Kelemen Sándor dr.: A magyar kartelltvörvény javaslata a külföldi törvényhozás tükrében. A pécsi m. kir. tudományegyetem nemzetközi jogi intézetének kiadásában Dr. Faluhelyi Ferenc egyetemi tanár előszavával jelent meg e munka. Szerző eddigi munkásságával is a kartellek állami ellenőrzés alá helyezésének és a kérdésben nemzetközi szabályozás szükségének elve mellett szállt síkra. E könyvében ebből a szemszögből nézve bírálja a magyar kartelltvörvény javaslatát a külföldi törvényhozásnak már fennálló rendelkezéseire való utalással.

A kartelltvörvények ellen általában azt szokták felhozni, hogy a gazdasági életbe való minden állami beavatkozás káros és az ilyen beavatkozás, különösen a kartellek nemzetközi hatalmával szemben, úgyszólván hatálytalan. E felfogás teljesen helyesnek nem mondható. Mindig voltak és a gazdasági élet fontosságának növekedésével mindinkább lesznek olyan törvények, melyek gazdasági vonatkozásúak. A fontos csak az, hogy a gazdasági élet előfeltételeinek, zavartalan menetének biztosításánál és kinövéseinek elnyomásánál tovább ne menjenek, ne akarjanak a gazdálkodás mikéntjébe beleavatkozni. A kartellek ellenőrzése és kinövéseinek letörése tulajdonképpen a szabad verseny céljának, a versenytársak egyenlő indulási feltételeinek és a fogyasztók minél jobb és olcsóbb ellátásának érdekében történik és így mint a szabad versenynek fentartása és céljának érvényesülése érdekében való jogszabály elvileg nem kifogásolható. Hogy a kartellekkel szemben hatalmunkál fogva szabályozás hatálytalan, ezt törvényhozás be nem ismerheti.

Szerző a magyar javaslatban főleg azt kifogásolja, hogy a tilos kartellcselekmények részletesebb felsorolását

nem tartalmazza és hogy a magánjogi kereset köre igen szűk és e tekintetben szövegezési javaslatot terjeszt elő. Az általános szabályozás mellett a kartelleselekmények részletes szabályozása seztintem kétséges eredményre vezet, mert azt, hogy valamilyen intézkedés a szabad verseny és a fogyasztók szempontjából káros-e, csak az összes körülmények mérlegeléséből és nem magából az intézkedés sablonjából lehet megítélni.

Az érdekképviseltek magánjogi keresete szerintem is hatékonyabb a tiszta kormányhatósági keresetnél. Kétségtelen, hogy a magánjogi kereset visszaélésekre és zaklatásokra vezethet, de hiszen ez minden jogi eszköz, kereset és feljelentés, igénybevételénél fenforoghat.

Feltétlenül helyeseljük szerző azt a javaslatát, hogy a javaslat 5. §-ában szabályozott eljárásra már az is elegendő legyen, ha a kartell intézkedése az érdekelt iparúzők gazdasági szabadságának megbénítására vezethet és nem szükséges, hogy a kartell eljárása a versenytársak gazdasági megsemmisítésével járjon.

A könyv igen mérsékelt és szakszerű módon tárgyalja a kérdést és részleteiben sok megszívlelésre méltó észrevételt tartalmaz.

Sz—i.

Dr. Vál Ottó: Magánjogi fejtegetések. (A kötelező írásbeliség hiányának jogkövetkezményei és az utólagos teljesítés jogi hatása.) Szerzőnk tudományos és gyakorlati felkészültséggel s ami mindennél is több, harci lelkesedéssel száll síkra ama tétel érdekében, hogy nem a szolgáltatásnak vagy a szolgáltatás elfogadásának lehet az érvénytelen ügyletre (ingatlan eladás írás nélkül vagy az 1886:VII. t.-c. 22. és 23. §§-ai esetén házastársak és jegyesek közti ügylet közjegyzői okirat hiányában) convaleáló hatást tulajdonítani, hanem minden egyes konkrét esetben külön elbírálás tárgyává kell tenni azt, hogy a szolgáltatás tényéhez nem járultak-e olyan momentumok is, amelyből a felek újbóli (hallgatolagos vagy kifejezett) akaratmegegyezését kell megállapítani. De lege ferenda is foglalkozik a szerző a kérdéssel, különös tekintettel az egyes jogügyletek kötelező írásbefoglalásáról szóló törvényjavaslatra (okirati kényszer), amelynek a joggyakorlat kontraverziáit nyílt állásfoglalással ki kellene küszöbölnie s e tekintetben világosan megformulázott szabályozást ajánl, oly értelemben, hogy a nem kellően írásba foglalt ingatlanelidegenítő ügylet érvénytelen, ha csak a szerződőfelek magtartásából nem állapítható meg a feleknek újabb akaratmegegyezése és pedig oly időpontban, amikor az eredeti elkötelező szerződés létesítésekor fennállott alaki vagy anyagi érvénytelenségi okok már nem forognak fenn.